

5-dages læringsforløb for pædagogiske assistenter i dagplejen og vuggestuen

1000-dages-programmet – *en bedre start på livet*

Indhold

01. Forord v. Anne Bust, Dagtilbudschef
02. Baggrund og indhold
03. Krav til kompetenceudviklingen
04. 5-dages læringsforløb for pædagogiske assistenter i dagplejen og vuggestuen
05. Tidsplan
06. Indhold i temaer
07. Læringsmål for pædagogiske assistenter i dagplejen
08. Læringsmål for pædagogiske assistenter i vuggestuen
09. Aktionslæring

01. Forord v. Anne Bust, Dagtilbudschef

Som en del af *"1000 dages programmet – en bedre start på livet"*, er der på finansloven blevet afsat puljemidler til kompetenceløft af pædagoger og pædagogiske assistenter i vuggestuen og dagplejen. Målet er at blive endnu bedre til at styrke trivsel, udviklings- og læringsmuligheder hos børn fra udsatte og sårbare familier, gennem pædagogiske indsatser i de første 1000 dage i børnenes liv.

I Horsens kommune har vi høje ambitioner på dagtilbudsområdet, og ønsker at gøre endnu mere for de, af vores børn, der vokser op i udsatte og sårbare familier. Derfor søgte vi en andel af midlerne. Som et led i forebyggelsesstrategien (Bilag 1) i Horsens kommune, har vi allerede et særligt fokus på børnenes første leveår, hvor vi ønsker at sætte ind helt fra start. Vi arbejder i kommunen bredt på at møde alle børn med positive forventninger, og tilpasse forventningerne til det enkelte barn. Vores ambitioner er at sikre at alle børn har en tryk tilknytning til sine forældre og andre omsorgspersoner, og at de udvikler grundlæggende livsduelighed i de første 1000 dage.

For puljemidlerne vil vi derfor i løbet af 2021 sende 60-70 pædagoger og pædagogiske assistenter, fra vuggestuen og dagplejen, afsted på 5-dages læringsforløb og diplomuddannelser. Derved kan vi sammen klæde vores dagtilbud på, så vi kan blive endnu bedre til at ændre vores mindste børns livsbane.

Udover den planlagte efteruddannelse af pædagogisk personale i dagtilbuddene, har vi i forbindelse med 1000-dages programmet igangsat yderligere initiativer i 2020-2021. Herunder ansættelse af flere pædagoger i dagtilbud med mange 0-2årige fra sårbare familier, flere sundhedsplejebesøg, besøg af dagtilbudspædagoger i hjemmet, tilbud om forældrekurser, samt nye tiltag og samarbejdsgrupper i forbindelse med overgangen mellem hjem og vuggestue.

Ambitionen er at efteruddannelsesforløbene vil blive en del af en større indsats, der tilsammen vil forbedre vilkårene for vores mest sårbare børn, såvel som for deres legekammerater i vuggestuen og dagplejen.

Anne Bust
Dagtilbudschef

02. Baggrund og indhold

Formålet med 1000-dagesprogrammet er via en bred indsats at hjælpe de børn og familier fra sårbare og udsatte positioner i de første 1.000 dage af barnets liv gennem de tre mest centrale arenaer for det lille barn. Herunder indsatser i hjemmet, øget sundhedsplejeindsats, samt ansættelse af flere pædagoger i dagtilbud med mange 0-2-årige børn fra sårbare familier og efteruddannelse af pædagoger, pædagogiske assistenter i daginstitutioner og dagplejere i forhold til sårbare børns første 1.000 dage.

Forskning viser, at mange grundlæggende kompetencer udvikles i barnets første 1.000 dage. Allerede i vuggestuealderen ses signifikante forskelle i børns sociale, emotionelle, sproglige og tidlige matematiske kompetencer. Ved 3-årsalderen og igen ved skolestart er kompetenceforskellene helt op til to år mellem de svagest stillede børn og gennemsnittet. Og forskellen er den samme op gennem skoletiden. Et styrket fokus på børn i udsatte positioners første 1.000 dage kan være med til at mindske disse forskelle.

Samtidig viser forskning, at det pædagogiske personales kompetencer er blandt de mest betydningsfulde faktorer ift. at løfte børn i udsatte positioner i dagtilbud. Dog findes der ikke eksempler på kompetenceudvikling til pædagogisk personale, der arbejder med børn i sårbare og udsatte positioners første år.

Formålene med både diplommodul og læringsforløb er samlet set:

- At skærpe og styrke det pædagogiske personales kompetencer i arbejdet med børn i udsatte positioner i deres første 1.000 dage
- At styrke personalets viden om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i de første 1.000 dage, samt tværfagligt samarbejde, stimulerende læringsmiljøer og forældresamarbejde.
- At bidrage til, at arbejdet med børn i udsatte positioner i deres første 1.000 dage ses i en bredere sammenhæng med arbejdet med læring og udvikling i *den styrkede pædagogiske læreplan*.

03. Krav til kompetenceudviklingen

Børne- og undervisningsministerier har formuleret en række krav til kompetenceudviklingsforløbet for ledere og medarbejdere i "*Ramme for udmøntningen af kompetenceudviklingsinitiativet i 1000-dages programmet*". Herunder er der beskrevet en række pejlemærker for indhold og form, som Styrelsen har sat som en fælles retning for realiseringen af 1000-dages-programmet "*En bedre start på livet*".

Herudover er der mulighed for at arbejde med lokale toninger. Rammesætningen for kompetenceudviklingen vil således også tage udgangspunkt i rammesætningen for Horsens Kommunes børne- og ungepolitik.

Eksempelvis inddrages:

- En sammenhængende børne- og unge politik
- Læring, trivsel og personlig mestring
- Professionelle læringsfællesskaber (PLF)

Før/under/efter

For at sikre størst muligt udbytte af kompetenceudviklingsforløbene og den bedst mulige kobling til den lokale praksis, skal forløbene understøttes af lokale strukturer, der tilrettelægges ud fra en **20-30-50 struktur**.

I de 20% ligger fokus på forberedelsen FØR start af undervisningen, de 30% består af UNDER læringsforløbet, herunder opgaver mellem undervisningsgangene, og slutteligt er de 50% forbeholdt kommunal og lokal forankring i praksis – tiden EFTER undervisningen. Både UNDER og EFTER, vil deltagerne have mulighed for at kontakte konsulenterne ved Tværgående Enhed for Læring for sparring.

Det er vigtigt, at processen starter med intentionalitet, dvs. at lederne og medarbejderne har forventninger, er motiverede og har en god idé om, hvordan de og dagtilbuddet kan drage nytte af det, de skal lære. Efter kompetenceudviklingsforløbet er det vigtigt, at nogen efterspørger de nye kompetencer og efterspørger, at de viser sig i praksis. Ellers er det for fristende at glemme det lærte – eller for svært at omsætte. Kompetenceudvikling i denne størrelsesorden skal ikke være en individuel affære, men noget vi forholder os til på et kollegialt niveau.

04. 5-dages læringsforløb for pædagogiske assistenter i dagpleje og vuggestue

Læringsforløbet består af 5 undervisningsdage á 7,4 timer. Det forventes, at deltagerne læser ca. 200 siders faglitteratur, og at de i forløbet løbende afprøver faglige værktøjer i praksis, mellem og efter, de enkelte læringsdage. Efter endt læringsforløb, er der endvidere en forventning om at den nye viden og nye kompetencer forankres i egen praksis, samt deles med kollegaer indenfor dagtilbuddet. Det anbefales herunder at forankringsprocessen understøttes af faglige ledere før, under og efter undervisningen.

Kriterier for deltagerne

For at deltage på læringsforløbet skal man være uddannet pædagogisk assistent, og arbejde i dagplejen eller vuggestuen i Horsens kommune. Man skal være motiveret for at udvikle sin praksis ift. udsatte familier og børn, samt bidrage til videndeling med kollegaer, både indenfor og udenfor dagtilbuddet.

Indhold

Kompetenceudviklingsforløbene har til formål at understøtte, at pædagoger, pædagogiske assistenter og dagplejere er bedst muligt kvalificeret til arbejdet med at styrke trivsel, udvikling, læring og dannelse i dagtilbud for 0-2-årige fra familier i udsatte og sårbare positioner.

Rammer

Læringsforløbet er tilrettelagt i en *aktionslæringsånd*. Dette betyder at læringsdagene er placeret med ca. 3 ugers mellemrum, så der opstår splitperioder, hvor deltagerne kan gå hjem

i egen praksis, afprøve sin nye viden, for herefter at vende retur til undervisningen med erfaringer hjemmefra. Aktionslæring er lærerigt for deltageren, men også for den institution/det dagtilbud, der sender en medarbejder afsted. Med splitperioder mellem undervisningsgangene opstår der løbende små vidensdryp til kollegaer og ledelsen, hvilket beriger institutionen og samtidig sikre bedre vilkår for at deltagerne kan anvende sin nye viden i praksis (transfer).

UV	SPLIT	UV	SPLIT	UV	SPLIT	UV	SPLIT	UV
----	-------	----	-------	----	-------	----	-------	----

Det praktiske

VIA University College står for undervisningen på læringsforløbet. Undervisningsdagene bliver afholdt på Campus Horsens i tidsrummet kl. 9.00 – 15.50, hvor der vil være fuld forplejning hele dagen. I vil en måned inden forløbets opstart modtage en mail med undervisningsplanen, litteratur mm.

En andel af puljemidlerne afsættes til **vikardækning**, og omfatter så vidt muligt den tid, personalet er væk fra dagtilbuddet i forbindelse med deltagelse i læringsdagene (børnetimer). Vikardækning af personalets tid til forberedelse og øvrig opfølgning er ikke omfattet af puljemidlerne. Dette vil i stedet forhandles lokalt.

Understøttelse

Ministeriet opfordrer til at der i forbindelse med læringsforløbet, er fokus på forankring i praksis, og videndeling på tværs af afdelinger og medarbejdere. Der opfordres til at deltagerne understøttes internt af deres ledelse i forhold til at forankre, forandre og videndele i det lokale dagtilbud, og at ledere og medarbejdere i den forbindelse gør brug af bl.a. *transferskemaer* (kan hentes på <https://tel.horsens.dk/KompetenceudviklingOgLæring>), for at kunne arbejde systematisk med transfer før/under/efter læringsforløbet.

I den forbindelse kan der også hentes værktøjer og inspiration i "Redskab til forankringsproces" på EMU.dk <https://emu.dk/dagtilbud/laereplanens-formaal-og-rammer/redskab-til-forankringsproces>.

Derudover vil Tværgående Enhed for Læring stå til rådighed, ved behov for ekstern understøttelse.

05. Tidsplan

5-dages læringsforløb for pædagogiske assistenter i dagplejen

Dag 1 Man. d. 16. aug.	Praksis- opgave	Dag 2 Man. d. 20. sep.	Praksis- opgave	Dag 3 Man. d. 11. okt.	Praksis- opgave	Dag 4 Man. d. 1. nov.	Praksis- opgave	Dag 5 Ons. d. 24. nov.
------------------------------	--------------------	------------------------------	--------------------	------------------------------	--------------------	-----------------------------	--------------------	------------------------------

5-dages læringsforløb for pædagogiske assistenter i vuggestuen

Dag 1 Tirs. d. 17. aug.	Praksis- opgave	Dag 2 Tirs. d. 21. sep.	Praksis- opgave	Dag 3 Tirs. d. 12. okt.	Praksis- opgave	Dag 4 Tirs. d. 2. nov.	Praksis- opgave	Dag 5 Tors. d. 25. nov.
-------------------------------	--------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------------------	--------------------	------------------------------	--------------------	-------------------------------

06. Indhold i temaer

Læringsforløbet vil ud fra den pædagogiske læreplan have fokus på:

- Barnets tidlige udvikling, relationer, samspil og grundlæggende behov
- Betydningen af tidlig indsats
- Familier og børn i udsatte positioner
- Risikofaktorer og dagplejerens arbejde med at fremme resiliens
- Betydningen af samspillet mellem dagplejeren og børnene, i forhold til børn i udsatte positioners trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Værktøjer til faglige vurderinger ved tidlig indsats
- Identificering og håndtering af dilemmaer, der kan opstå i samarbejdet om børn i udsatte positioner, når det pædagogiske arbejde udføres i eget hjem og i nærmiljø
- Samarbejde med forældre, herunder at styrke det tidlige og forebyggende arbejde i tæt samarbejde med barnets familie, netværk og nærmiljø
- Tværprofessionelt samarbejde mellem dagplejeren og øvrige relevante samarbejdspartnere

07 Læringsmål for pædagogiske assistenter i dagplejen

Læringsdagene kvalificerer dagplejerne til at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i udviklingen af læringsmiljøer af høj kvalitet i eget hjem med henblik på tidligt forebyggende indsats i barnets første 1000 dage.

Når dagplejerne har afsluttet forløbet er målet, at de:

- Har viden om læringsmiljøets betydning for børns tidlige sociale, personlige og kognitive udvikling i barnets første 1000 dage.
- Kan skabe forebyggende og inkluderende pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet i eget hjem, der fremmer børn i udsatte positioners trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Har viden om resiliensfremmende faktorer, der gør dagplejeren i stand til at skabe et resiliensfremmende læringsmiljø i eget hjem.
- Kan anvende et eller flere værktøjer til faglige vurderinger i tidlig indsats.
- Kan identificere og håndtere dilemmaer, der kan opstå i samarbejdet om børn i udsatte positioner, når det pædagogiske arbejde udføres i eget hjem og nærmiljø.
- Opnår viden om betydningen af samarbejde med og inddragelse af forældre og kan i den sammenhæng skelne mellem faglige, personlige og private sfærer.
- Kan identificere tværprofessionelle potentialer og har kompetencer til at afdække hvilke tværprofessionelle samarbejdspartnere, der i den konkrete kommune er mulighed for at inddrage.

08 Læringsmål for pædagogiske assistenter i vuggestuen

Læringsdagene kvalificerer deltagerne til at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i udviklingen af læringsmiljøer af høj kvalitet med henblik på tidligt forebyggende indsats i barnets første 1000 dage.

Når deltagerne har afsluttet forløbet er målet, at de:

- Har viden om barnets tidlige udvikling, relationer, samspil og grundlæggende behov i de første 1000 dage og kan anvende dette kvalificeret i den pædagogiske praksis.
- Kan skabe forebyggende og inkluderende pædagogiske lærings-miljøer af høj kvalitet, der fremmer børn i udsatte positioners trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Har viden om resiliens og sårbarhed samt indsigt i risiko- og beskyttelsesfaktorer, der gør dem i stand til at skabe læringsmiljøer af høj kvalitet, der tilgodeser alle børn.
- Har viden om og kan anvende værktøjer til faglige vurderinger i tidlig indsats
- Opnår viden om betydningen af samarbejde med og inddragelse af forældre til gavn for børns trivsel, udvikling og læring
- Kan identificere tværprofessionelle og tværsektorielle dilemmaer og potentialer og kan indgå i tværgående samarbejdsprocesser
- Kan identificere og håndtere dilemmaer i praksis i samarbejdet om børn og familier i udsatte positioner.

09 Aktionslæring

Der er lagt op til, at UNDER-forløbet (de 30%) køres som et aktionslæringsforløb. Det giver mulighed for, at vi imellem undervisningsdagene kan gå på opdagelse i egen praksis og afprøve noget af det indhold, den viden og de metoder, som vi bliver præsenteret for på kompetenceudviklingsforløbet.

Aktionslæring handler om at skabe en forbedret pædagogisk praksis på baggrund af ny viden og en hypotese om dagtilbuddets udviklingsbehov. Det er personalegruppen (PLF), der indhenter den faglige viden, forfølger en undren over det eksisterende læringsmiljø og afprøver en ny praksis. Metoden er således kendetegnet ved, at medarbejderne selv med udgangspunkt i deres daglige praksis afgør, hvad de har brug for at lære.

Modellen, som beskriver aktionslæring i pædagogisk praksis, skal give mulighed for, at vi kan arbejde systematisk og enkelt med den pædagogiske dokumentation og samtidig styrke vores arbejde med kerneopgaven. Modellen består af 9 faser:

1. **Undring** - Hvad undrer vi os over i den daglige praksis og på baggrund af det, hvorfor og hvad vil vi så gerne forandre eller fokusere på?
2. **Viden** - Hvilken viden findes om dette tema, eller hvad ved vi allerede om dette tema, og hvilken viden kan vi dermed inddrage?
3. **Mål** - På baggrund af undren og vidensundersøgelse opstilles konkrete mål for arbejdet med temaet.
4. **Planlægning** - Der udarbejdes en realistisk plan hvor det indgår, hvilke aktioner og ændringstiltag vi vil gennemføre, hvordan vi vil gøre det, og hvilke dokumentationsmetoder vi vil anvende.
5. **Aktion** - Gennemførelse af den/de planlagte aktion(er).
6. **Iagttagelse** - Aktionerne dokumenteres med de udvalgte dokumentationsmetoder.
7. **Samtale** - Der afholdes samtaler omkring iagttagelserne i relation til målene. Hvilken ny læring er skabt under gennemførelsen af aktionerne?
8. **Evaluering** - Der evalueres i forhold til målene i punkt 3. Det gøres ved at evaluere de enkelte mål og herefter sammenfatte til en samlet vurdering.
9. **Implementering** - Hvordan har vi justeret vores praksis i forhold til den nye læring og hvad vil vi fortsat arbejde med og implementere i praksis?

(Krogh & Smidt, 2014)

